

6b. Kadernota 2023 met ambities voor beleidsinzet en inzet op gebied GGU

6c. De totale GGU begroting 2023 en financiële bijdrage Fonds GGU

Bijlage bij ledenbrief 1 juni 2022: “Uitnodiging ALV 29 juni 2022”

Samenvatting

Gemeenten worden dagelijks geconfronteerd met impactvolle gebeurtenissen. Na de coronacrisis hebben gemeenten nu de handen vol aan de woonopgave en de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Ook de uitdagingen voor gemeenten op de arbeidsmarkt zijn op dit moment groot. Dit speelt zowel op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu, automatisering en ICT, als welzijn en jeugdzorg. Het heeft niet alleen consequenties voor bijvoorbeeld de woningbouwopgaven, maar voor veel meer vraagstukken waarvoor gemeenten aan de lat staan.

Als eerste overheid moet de gemeente altijd klaar staan en rekening houden met onverwachte gebeurtenissen. Het vergt veerkracht om daadkrachtig te handelen en verantwoordelijkheid te nemen. De VNG wil gemeenten ondersteunen bij het versterken van deze veerkracht. Dat doen we in de volle breedte van de maatschappelijk opgaven, zoals die in deze Kadernota 2023 zijn uitgewerkt. Daarin geven we per maatschappelijke opgave op hoofdlijnen aan waarop we willen inzetten, welke prioriteiten we daarbij stellen en hoeveel middelen we daaraan besteden in 2023.

De inzet van de VNG wordt gefinancierd uit contributie, het Fonds GGU en subsidies. De begroting is in de jaren 2018 - 2020 gestegen door de toename van rijkssubsidies en het GGU-fonds. We hebben op basis van de begroting voor 2022 een doorrekening gemaakt die leidt tot een raming voor 2023 en 2024, rekening houdend met structurele en tijdelijke effecten. De meerjarenraming stellen we op om een eerste inzicht te geven in de financiële ruimte voor beleids- en bedrijfsvoeringprioriteiten. Het contributievoorstel wordt separaat aan de ALV voorgelegd. De bijdrage van de leden aan het Fonds GGU is gekoppeld aan de Kadernota 2023 waarin de GGU-ambities zijn uitgewerkt op hoofdlijnen.

Het Bestuur legt de volgende voorstellen aan u voor (bedragen exclusief BTW):

- a.** De VNG Kadernota 2023, waarin VNG beleidsmatige ambities en de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering geïntegreerd zijn, vast te stellen.
- b.** In te stemmen met de totale GGU begroting 2023 ad €59,838 miljoen, inclusief ophoging van het Fonds GGU in verband met:
 - a.** de jaarlijkse indexatie van 3,4% op basis van de CPB indexcijfers van maart conform het ALV-besluit van 2020 Voor 2023 komt de indexatie uit op €1,850 miljoen.
 - b.** de toevoeging van de nieuwe structurele diensten op gebied van:
 1. Digitale Veiligheid; ENSIA en versterking Informatiebeveiligingsdienst IBD (€1,250 miljoen)
 2. Digitale transitie Common Ground; regie op beheer API's (€0,750 miljoen)
 3. Contractbeheer specialistische zorg (€0,130 miljoen)
 4. WOZ-Datacenter (€0,240 miljoen)

De nieuwe structurele diensten binnen het GGU Fonds zijn verwerkt in de GGU begroting die onderdeel is van de Kadernota 2023.

Als gevolg van bovenstaande besluiten neemt de bijdrage van de leden aan het Fonds GGU toe met €3,750 miljoen tot €58,636 miljoen. De bijdrage per inwoner komt voor 2023 uit op €3,333 (in 2022 is dat € 3,141). De toename is een optelsom van de onderstaande mutaties:

1. Een afname doordat de propositie Publieke Gezondheid van 2022 van eenmalige aard was (€0,470 miljoen)
2. Een toename i.v.m. indexatie (€1,850 miljoen)
3. Een toename i.v.m. nieuwe structurele diensten (€2,370 miljoen).

Gemeenten geven als meest nabije overheid op lokaal niveau invulling aan de landelijke ambities om grote opgaven aan te pakken. Door aan te sluiten bij de leefwereld van onze inwoners kunnen juist gemeenten doeltreffend optreden. Daarbij dragen we een brede verantwoordelijkheid ten aanzien van uiteenlopende dossiers. Van woningbouwsopgave en stikstofcrisis, tot armoedebestrijding en inburgering. Gemeenten zijn in staat om deze opgaven dichtbij de mensen zelf te ontwikkelen en uit te voeren. Ook als dat betekent dat we soms een stap opzij moeten zetten, om de samenleving de ruimte te laten om zelf oplossingen te bedenken.

Landelijke prioriteiten lokaal oplossen

Het kabinet heeft een aantal grote thema's gekozen, zoals woningbouw, onderwijs en jeugdzorg, waarop de komende jaren fors wordt ingezet. Gemeenten onderschrijven deze prioriteiten op inhoud, maar maken onderscheid in de manier waarop deze moeten worden bekostigd. De inzet van tijdelijke middelen en het omzetten van structurele financiering in tijdelijke fondsen, bemoeilijkt de meerjarige inzet door gemeenten op de prioritaire domeinen. Daarom zet de VNG ook in 2023 in op het verbeteren van de interbestuurlijke en financiële verhoudingen tussen gemeenten en het Rijk.

Versterken uitvoeringskracht

De relatie tussen beleid en uitvoering verandert. Er is sprake van een omkering waarbij we meer vanuit de leefwereld van inwoners willen redeneren. Het overmatig denken in politieke haalbaarheid, gaat ten koste van een realistische blik op de uitvoerbaarheid. De VNG zet daarom in 2023 in op het vergroten van de uitvoeringskracht van gemeenten. Door actief samen te werken met alle uitvoerende instanties, betrekken we de stem van de uitvoering vroegtijdig bij het maken van beleid. 2023 is het eerste jaar waarin een gezamenlijke VNG kadernota wordt gepresenteerd voor de hele VNG, ongeacht of de thema's en activiteiten die erin staan op basis van contributie, Gezamenlijke Gemeentelijk Uitvoering (GGU) of subsidies worden gefinancierd. De maatschappelijke opgaven voor gemeenten zijn daarbij als gemeenschappelijk uitgangspunt genomen. Zo wordt het voor gemeenten in een oogopslag duidelijk wat de beoogde inzet op de verschillende beleidsterreinen zal zijn in 2023.

Continuïteit bevorderen

Veel van de VNG-activiteiten lopen in 2023 door in ontwikkeling of in beheer. De financiële en inhoudelijke kaders vallen dan ook nagenoeg gelijk met die van 2022. De basiscontouren in de kadernota zijn gelijk gebleven, maar er is daarbinnen wel ruimte voor aanpassingen naar aanleiding van actuele ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen kunnen voortvloeien uit het regeerakkoord, maar ook een geopolitieke oorzaak hebben. De Oekraïne-crisis, maar ook de coronapandemie, hebben bijvoorbeeld een weerslag op gemeenten die zeer waarschijnlijk nog doorspeelt in 2023. In deze Kadernota is zoveel mogelijk aangesloten bij de actualiteiten die een collectieve inzet van de VNG en vanuit de GGU vereisen.

Nieuwe structurele diensten bij de GGU

Op basis van de ontwikkelingen in 2022 wordt een aantal van de door VNG ontwikkelde activiteiten vanaf 2023 structureel onderdeel van het dienstverleningsaanbod in het kader van de GGU. Deze nieuwe diensten zorgen voor een ophoging van het GGU Fonds, dat daarmee voor een groter deel uit structurele kosten zal bestaan. Dit heeft specifiek betrekking op onderstaande onderwerpen.

1. Digitale veiligheid – €1,250 miljoen

Op basis van het IBD-programma verhogen we de digitale weerbaarheid van gemeenten, en geven we invulling aan de resolutie digitale veiligheid. In de doorontwikkeling van ENSIA (een verantwoordingsystematiek voor digitale veiligheid en datakwaliteit) worden meerdere stelsels toegevoegd, zowel op het domein informatiebeveiliging als ook ten aanzien van datakwaliteit. Bij structurele dienstverlening en -verantwoordelijkheid hoort structurele financiering i.v.m. de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening. Indien de nieuwe structurele diensten op gebied van informatieveiligheid niet structureel gefinancierd worden, komt de dienstverlening van de IBD onder druk te staan, met name bij meerdere incidenten tegelijk. Ook is de structurele ondersteuning van de ENSIA systematiek dan niet geborgd. Verantwoording afleggen is een structurele verantwoordelijkheid waarbij structurele financiering hoort. Het ENSIA-instrumentarium is voor gemeenten onmisbaar en dient daarom te worden voorzien van structurele financiering.

2. Digitale informatievoorziening: fonds voor regie, ontwikkeling en beheer API's – €0,750 miljoen

Voor de lokale aanpak van maatschappelijke opgaven is een flexibele dienstverlening en optimalisering van de gegevensuitwisseling essentieel. Bij de transitie naar Common Ground spelen Application Programming Interfaces (API's) een centrale rol. API's voorzien in een behoefte door gegevens eenvoudig en snel bij de actuele bron te bevragen. Zo zijn vanuit het programma Haal Centraal API's gerealiseerd om de basisregistraties BAG (adressen en gebouwen), BRK (Kadaster) en WOZ (Waardering onroerende zaken) bij de landelijke voorziening te kunnen bevragen. De kosten van de ontwikkeling en beheer van deze voorzieningen zijn tot 2022 grotendeels gefinancierd uit tijdelijke budgetten. Voor de gerealiseerde API's is er nog geen voorziening of budget om deze gedurende de transitiefase te borgen. Zonder structureel budget is er geen dekking voor de doorontwikkeling en beheerlasten van de API's, waarmee de toepassing bij gemeenten onmogelijk wordt gemaakt. Financiële dekking van de kosten voor regie, doorontwikkeling en beheer, is noodzakelijk voor de continuering van de dienstverlening en de borging van resultaten in het kader van Common Ground.

3. Contractbeheer specialistische zorg – €0,130 miljoen

Door de landelijke inkoop Jeugd en Wmo (LTA) wordt er gegarandeerd dat hoogspecialistische jeugdhulp en Wmo beschikbaar zijn. De VNG beheert 40 contracten Jeugd en Wmo met een omvang van ongeveer 130 miljoen euro en verzorgt de afstemming met gemeenten hierover. Daarnaast bereiden we ons voor op de nieuwe contracten die voor de komende jaren worden afgesloten.

4. WOZ-datacenter – €0,240 miljoen

Het WOZ-datacenter is in de periode 2003-2004 voortgekomen uit initiatieven van de grote gemeenten om via samenwerking te besparen op de kosten van de WOZ-uitvoering. Het WOZ-datacenter dat nu onderdeel uitmaakt van de GGU, verzamelt sinds 2004 marktinformatie die gebruikt wordt om landelijke taxatiewijzers te maken. De activiteiten van het WOZ-datacenter zijn noodzakelijk voor de gemeentelijke WOZ-uitvoering. Vanwege gestegen structurele kosten van het WOZ-datacenter door prijsontwikkeling en kosten voor automatisering en beveiliging is financiële ophoging noodzakelijk.

Ten slotte

Wij nodigen u van harte uit om kennis te nemen van de VNG Kadernota 2023 en er als college en raad met elkaar over in gesprek te gaan.